

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНING ҚОНУНИ

РАСМИЙ СТАТИСТИКА ТЎҒРИСИДА

Қонунчилик палатаси томонидан 2021 йил 7
майда қабул қилинган
Сенат томонидан 2021 йил 26 июнда
маъқулланган

1-боб. Умумий қоидалар

1-модда. Ушбу Қонуннинг мақсади

Ушбу Қонуннинг мақсади расмий статистика соҳасидаги муносабатларни тартибга солишдан иборат.

2-модда. Ушбу Қонуннинг қўлланилиш соҳаси

Ушбу Қонуннинг амал қилиши расмий статистикани тайёрловчиларга ва ундан фойдаланувчиларга, респондентларга ҳамда маъмурий маълумотларни етказиб берувчиларга, шунингдек улар ўртасида юзага келадиган, расмий статистикани тайёрлаш, тарқатиш ва мувофиқлаштириш билан боғлиқ бўлган муносабатларга нисбатан татбиқ этилади.

Ушбу Қонуннинг амал қилиши расмий статистика сифатида қаралмайдиган статистикага нисбатан татбиқ этилмайди.

3-модда. Расмий статистика тўғрисидаги қонунчилик

Расмий статистика тўғрисидаги қонунчилик ушбу Қонун ва бошқа қонунчилик ҳужжатларидан иборатдир.

Агар Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномасида Ўзбекистон Республикасининг расмий статистика тўғрисидаги қонунчилигида назарда тутилганидан бошқача қоидалар белгиланган бўлса, халқаро шартнома қоидалари қўлланилади.

4-модда. Асосий тушунчалар

Ушбу Қонунда қуйидаги асосий тушунчалар қўлланилади:

идентификатор — статистик бирликни унинг номи, географик жойлашуви ёки бошқа ўзига хос хусусиятлари асосида идентификациялаш имконини берувчи белгилар кетма-кетлиги;

индивидуал маълумотлар — статистик бирликни тавсифловчи, уни бевосита ёки билвосита идентификациялаш имконини берувчи бирламчи маълумотлар;

маъмурий маълумотлар — давлат ва хўжалик бошқаруви органлари, шунингдек маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари томонидан ўз ваколатларини амалга ошириш билан боғлиқ шакллантириладиган маълумотлар;

метамаълумотлар — фойдаланувчиларга маълумотларнинг манбалари, услубиятлари, таърифлари, таснифлари ва сифати тўғрисида ахборот тақдим этиш йўли билан статистика маълумотларини ҳамда жараёнларини стандартлаштирилган тарзда тавсифловчи маълумотлар;

миллий статистика тизими — расмий статистикани биргаликда тайёрлайдиган ва тарқатадиган давлат статистика органлари ҳамда расмий статистиканинг бошқа тайёрловчилари мажмуи;

расмий статистикани тайёрловчи — миллий статистика тизимининг бир қисми бўлган, статистика маълумотларини расмий статистика соҳасидаги статистика дастурларига мувофиқ тайёрлайдиган давлат бошқаруви органи ва (ёки) унинг бўлинмаси;

статистика маълумотлари — статистика кузатувлари натижасида ва (ёки) маъмурий маълумотлар асосида тайёрланган иқтисодий, демографик, ижтимоий, молиявий, экологик

хусусиятга ҳамда бошқа хусусиятга эга ахборот;

статистика маълумотларини тайёрлаш — статистика маълумотларини йиғиш, уларга ишлов бериш, уларни умумлаштириш, таҳлил қилиш, тарқатиш ва сақлаш билан боғлиқ фаолият;

статистик бирлик — статистика кузатувиغا олиниши лозим бўлган жисмоний ёки юридик шахс (шу жумладан унинг алоҳида бўлинмалари, филиаллари ва ваколатхоналари) ёхуд уй хўжалиги;

таснифлаш — расмий статистика соҳасида қабул қилинган усуллар ва белгиларга мувофиқ объектлар тўпламини ўхшашлиги ёки фарқи бўйича алоҳида кичик тўплаларга ажратиш.

5-модда. Расмий статистика

Расмий статистика ушбу Қонуннинг қоидаларига мувофиқ давлат статистика органлари ва расмий статистиканинг бошқа тайёрловчилари томонидан тайёрланадиган ҳамда тарқатиладиган статистика маълумотларидан иборатдир.

6-модда. Расмий статистиканинг асосий принциплари

Расмий статистиканинг асосий принциплари қуйидагилардан иборат:

мустақиллик

тушунарлилик ва шаффофлик;

аниқлик ва ишончлилик;

беғаразлик ва холислик;

статистик махфийлик;

долзарблик.

2-боб. Расмий статистика соҳасини тартибга солиш

7-модда. Расмий статистика соҳасидаги давлат сиёсатининг асосий йўналишлари

Расмий статистика соҳасидаги давлат сиёсатининг асосий йўналишлари қуйидагилардан иборат:

миллий статистика тизимининг ҳуқуқий ва ташкилий асосларини такомиллаштириш;

миллий статистика тизимининг инфратузилмасини такомиллаштириш;

замонавий ахборот-коммуникация технологияларидан фойдаланиш имкониятларини кенгайтириш;

ҳалқаро ҳамкорликни кенгайтириш ва мустаҳкамлаш.

8-модда. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг расмий статистика соҳасидаги ваколатлари

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси:

расмий статистика соҳасидаги давлат сиёсатининг амалга оширилишини таъминлайди;

расмий статистикани ривожлантиришнинг устувор йўналишларини белгилайди;

расмий статистика соҳасидаги давлат дастурларининг (бундан буён матнда статистика дастурлари деб юритилади) ишлаб чиқилишини, тасдиқланишини ва амалга оширилишини таъминлайди;

расмий статистика соҳасининг мақсадли давлат дастурлари билан ўзаро боғлиқлигини таъминлаш чораларини кўради.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси қонунчиликка мувофиқ бошқа ваколатларни ҳам амалга ошириши мумкин.

9-модда. Ўзбекистон Республикаси Давлат статистика қўмитасининг расмий статистика соҳасидаги ваколатлари

Ўзбекистон Республикаси Давлат статистика қўмитаси расмий статистика соҳасидаги ваколатли давлат органидир (бундан буён матнда ваколатли давлат органи деб юритилади).

Ваколатли давлат органи:

расмий статистика соҳасида давлат сиёсатини амалга оширади;

статистика дастурларининг ишлаб чиқилишини мувофиқлаштиради ва амалга оширилишини мониторинг қилади;

расмий статистикани ривожлантиришнинг устувор йўналишларини расмий статистиканинг бошқа тайёрловчилари билан биргаликда амалга оширади;

расмий статистикани ривожлантириш масалалари бўйича фаолиятни миллий статистика тизими доирасида мувофиқлаштиради;

расмий статистиканинг бошқа тайёрловчиларининг статистика услубиятларини халқаро тавсияларга мувофиқлиги юзасидан аудитдан ўтказиши;

статистика услубиятларини ва халқаро тавсияларга мувофиқ бўлган статистика қузатувларининг шакллари ишлаб чиқади, тасдиқлайди ҳамда жорий этади;

расмий статистикани тайёрловчилар билан статистика маълумотлари ва метамаълумотлар алмашинувини йўлга қўяди;

статистика қузатувларини ўтказиш, расмий статистика маълумотларини шакллантириш ва таҳлил қилиш мақсадида давлат ва хўжалик бошқаруви органлари, шунингдек маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органларининг ахборот тизимлари билан уйғунлашувни амалга оширади;

статистика қузатувларини ташкил этиш ва ўтказиш, шунингдек бошқа статистика мақсадларида фойдаланиш учун статистика регистрларини ишлаб чиқади ҳамда юритади;

расмий статистика соҳасидаги ташкилий ва услубиятга оид ишларни амалга ошириш мақсадида маслаҳатлашув ва ишчи гуруҳлар тузади;

миллий статистика тизими доирасида расмий статистика маълумотларини мувофиқлаштирилган ҳолда тарқатиш чора-тадбирларини ишлаб чиқади;

расмий статистиканинг бошқа тайёрловчилари билан келишилган ҳолда расмий статистика соҳасидаги ягона атамаларни ишлаб чиқади;

расмий статистика соҳасида кадрларни тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ишларини мувофиқлаштиради;

расмий статистика соҳасида халқаро ҳамкорликни амалга оширади.

Ваколатли давлат органи қонунчиликка мувофиқ бошқа ваколатларни ҳам амалга ошириши мумкин.

10-модда. Статистика кенгаши

Статистика кенгаши ваколатли давлат органи ҳузуридаги расмий статистиканинг ривожлантирилиши, фаолият кўрсатиши ва мувофиқлаштирилиши масалалари бўйича коллегиял маслаҳат органидир.

Статистика кенгашининг таркиби давлат бошқаруви органларининг, илмий-тадқиқот ташкилотларининг, нодавлат ноижорат ташкилотларининг вакиллари, шунингдек статистика бўйича миллий экспертлар орасидан тузилади.

Статистика кенгашининг таркиби Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан тасдиқланади.

Ваколатли давлат органининг тегишли бўлинмаси Статистика кенгашининг ишчи органидир.

11-модда. Расмий статистикани тайёрловчиларнинг фаолиятини мувофиқлаштириш

Расмий статистикани тайёрловчилар статистика маълумотларини ишлаб чиқишда халқаро даражада тавсия этиладиган тушунчаларга, таснифларга ва услубиятга амал қилади.

Ваколатли давлат органи расмий статистиканинг бошқа тайёрловчиларининг фаолиятини статистика дастурлари доирасида мувофиқлаштиради.

Расмий статистикани тайёрловчилар статистика маълумотларини тайёрлаш услубиятини ўз ваколатлари доирасида мувофиқлаштиради.

Расмий статистиканинг бошқа тайёрловчиларининг статистика услубиятларида халқаро тавсияларга номувофиқлик аниқланган тақдирда ваколатли давлат органи статистика услубиятлари аудити яқунларига кўра ушбу тайёрловчиларга ижро этилиши мажбурий бўлган тақдимномалар киритиш ҳуқуқига эга.

Миллий статистика тизимига кирувчи расмий статистиканинг бошқа тайёрловчилари томонидан статистика маълумотларини шакллантириш ва ваколатли давлат органи билан ахборот алмашинувини таъминлаш учун масъул бўлган бўлинмалар ташкил этилади.

Расмий статистикани тайёрловчилар ҳамда маъмурий маълумотларни етказиб берувчилар ўзларида мавжуд бўлган статистика маълумотларини ва (ёки) маъмурий маълумотларни ваколатли давлат органига статистика дастурларида белгиланган тартибда ва муддатларда бепул тақдим этади.

3-боб. Расмий статистикани тайёрловчиларнинг, респондентларнинг, маъмурий маълумотларни етказиб берувчиларнинг ҳамда расмий статистикадан фойдаланувчиларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари

12-модда. Расмий статистикани тайёрловчилар

Давлат статистика органлари расмий статистиканинг асосий тайёрловчиларидир.

Статистика дастурларига расмий статистикани тайёрловчилар сифатида киритилган давлат бошқаруви органлари расмий статистиканинг бошқа тайёрловчиларидир.

Расмий статистикани тайёрловчилар ушбу Қонунга ва статистика дастурларига мувофиқ расмий статистикани тайёрлашни, тарқатишни ҳамда мувофиқлаштиришни амалга оширади.

13-модда. Давлат статистика органлари

Ваколатли давлат органи, Қорақалпоғистон Республикасининг, вилоятларнинг ва Тошкент шаҳрининг статистика бошқармалари, туманларнинг (шаҳарларнинг) статистика бўлимлари давлат статистика органларидир.

Давлат органлари, бошқа ташкилотлар ва уларнинг мансабдор шахслари давлат статистика органларининг ушбу Қонунга мувофиқ амалга ошириладиган фаолиятига аралашишга ҳақли эмас.

Қорақалпоғистон Республикасининг, вилоятларнинг ва Тошкент шаҳрининг статистика бошқармалари, туманларнинг (шаҳарларнинг) статистика бўлимлари маҳаллий давлат ҳокимияти органларидан мустақил бўлиб, бевосита ваколатли давлат органига бўйсунди.

Давлат статистика органларини молиялаштириш ва уларнинг моддий-техника таъминоти статистика дастурларига мувофиқ Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджети маблағлари ҳамда қонунчиликда тақиқланмаган бошқа манбалар ҳисобидан амалга оширилади.

14-модда. Давлат статистика органларининг ҳуқуқ ва мажбуриятлари

Давлат статистика органлари қуйидаги ҳуқуқларга эга:

давлат ва хўжалик бошқаруви органларидан, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларидан, банклардан ҳамда бошқа ташкилотлардан статистика кузатуви шаклларини олиш ва статистика кузатуви маълумотларидан статистика мақсадларида фойдаланиш;

статистик бирликлар фаолиятининг статистика кузатувларини ўтказиш ва олинган бирламчи маълумотлардан статистика мақсадларида фойдаланиш;

жисмоний шахс бўлган респондентларни статистика кузатувларида иштирок этганлиги учун рағбатлантиришни амалга ошириш;

давлат ва хўжалик бошқаруви органларидан, шунингдек бошқа ташкилотлардан статистика дастурларини бажариш учун зарур бўлган ахборотни сўраш ҳамда олиш;

расмий статистикани тайёрлаш учун зарур бўлган статистика маълумотларини йиғишга жисмоний ва юридик шахсларни қонунчиликка мувофиқ шартнома асосида жалб этиш;

статистика маълумотларини йиғиш, уларга ишлов бериш, уларни умумлаштириш, таҳлил қилиш, тарқатиш ва сақлашнинг замонавий усуллари ва воситаларидан фойдаланиш ҳамда уларни миллий статистика тизимига жорий этиш;

статистика маълумотларини тақдим этиш билан боғлиқ қоидабузарликлар аниқланган тақдирда, уларни бартараф этиш ҳақида кўрсатмалар бериш ва статистика маълумотларига тегишли тузатишлар киритиш;

статистика ҳисоботларини тақдим этиш тартибини бузган мансабдор шахсларга нисбатан маъмурий жазо чораларини қонунга мувофиқ ўз ваколатлари доирасида қўллаш.

Давлат статистика органлари қонунчиликка мувофиқ бошқа ҳуқуқларга ҳам эга бўлиши мумкин.

Давлат статистика органлари:

расмий статистиканинг асосий принципларига риоя этилишини ва халқаро тавсияларга мувофиқ бўлган статистика услубиятларининг бирлигини таъминлаши;

мамлакатни, ҳудудларни, тармоқлар ва соҳаларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш бўйича давлат дастурларининг бажарилиши жараёни юзасидан статистика кузатувларини ташкил этиши;

статистика маълумотларини йиғишни, уй хўжаликларининг статистика кузатувларини, рўйхатга олишларни, бир маротабалик ҳисобга олишларни, танланма сўровларни ва бошқа статистика кузатувларини ўтказишни ташкил этиши ҳамда таъминлаши;

статистика дастурларининг бажарилишини таъминлаши;

давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларини статистика маълумотлари билан таъминлаши;

халқаро ва минтақалараро статистик қиёслашларни амалга ошириши;

статистика мақсадларида фойдаланиш учун статистика регистрлари ва таснифлаш тизимининг юритилишини таъминлаши шарт.

Давлат статистика органларининг зиммасида қонунчиликка мувофиқ бошқа мажбуриятлар ҳам бўлиши мумкин.

15-модда. Расмий статистиканинг бошқа тайёрловчиларининг ҳуқуқ ва мажбуриятлари

Расмий статистиканинг бошқа тайёрловчилари қуйидаги ҳуқуқларга эга:

бирламчи маълумотлар манбаларини танлаш, расмий статистикани тайёрлаш учун зарур бўлган маълумотларни бевосита респондентлардан олиш ва йиғиш;

жисмоний шахс бўлган респондентларни статистика кузатувларида иштирок этганлиги учун рағбатлантиришни амалга ошириш;

респондентлар учун бирламчи маълумотларни йиғиш усулларини белгилаш.

Расмий статистиканинг бошқа тайёрловчилари қонунчиликка мувофиқ ўзга ҳуқуқларга ҳам эга бўлиши мумкин.

Расмий статистиканинг бошқа тайёрловчилари:

расмий статистиканинг асосий принципларига риоя этилишини ва халқаро тавсияларга мувофиқ бўлган статистика услубиятларининг бирлигини таъминлаши;

статистика дастурларининг бажарилишини таъминлаши;

статистиканинг сифати таъминланишини, маълумотларни тақдим этишга доир харажатларни ва респондентларнинг зиммасидаги вазифаларни ҳисобга олган ҳолда бирламчи маълумотларни йиғишни амалга ошириши;

йиғилган маълумотларга ушбу Қонун ҳамда «Шахсга доир маълумотлар тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси **Қонуни** қоидаларига мувофиқ ишлов бериши, уларни тарқатиши ва сақлаши;

респондентларни ўтказилаётган статистика кузатувларининг мақсади ва ҳуқуқий асослари тўғрисида, шунингдек уларнинг ҳуқуқлари, мажбуриятлари ва олинадиган индивидуал маълумотларнинг махфийлиги таъминланиши ҳақида хабардор қилиши шарт.

Расмий статистиканинг бошқа тайёрловчилари зиммасида қонунчиликка мувофиқ ўзга мажбуриятлар ҳам бўлиши мумкин.